

6. Гонта І. Кредитування малого та середнього бізнесу в Україні: бути чи не бути? [Електронний ресурс] / І. Гонта // Інформаційний портал ЦКП Інформ. – 01.11.2016.– Режим доступу: <http://ckp.in.ua/analytics/13431>

УДК 339.727.3.058.4

Урванцева С. В.,

*к.е.н., , доцент кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна*

Авраменко Д. П.,

студентка 4 курсу, фінансово-економічного факультету

Перспективи створення експортно-кредитного агентства в Україні

Експорт відіграє важливу роль в розвитку економіки будь-якої країни, сприяючи впровадженню певних новітніх розробок та практичних навичок міжнародної торгівлі, розвитку ділових відносин, залученню значних обсягів валюти всередину країни. Кредитування експорту є необхідним для полегшення збуту товару для виробника-експортера та його придбання імпортером. Також це є ключовим фактором для підвищення конкурентоспроможності національного експорту на світовому ринку. Саме тому підтримка експортної діяльності вітчизняних товаровиробників має бути пріоритетним напрямком державної політики в Україні.

Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності багатьох країн досягається завдяки функціонуванню експортних кредитних агентств (ЕКА), які являють собою окремі страхові агентства, банки або департаменти міністерств, що реалізують державну політику підтримки експорту шляхом здійснення страхування експортних політичних і комерційних ризиків, надання гарантій з метою забезпечення конкурентоспроможних умов просування продукції/послуг вітчизняних фірм на міжнародні ринки [2].

Основними перевагами створення та функціонування ЕКА є наступні: процентні ставки за кредитами є нижчими за аналогічні у комерційних банках; спрощення при виході на світові ринки збуту; скорочуються репутаційні ризики, що досягається шляхом постійного моніторингу та контролю за діяльністю контрагентів вітчизняних експортерів; отримання коштів за товар відбувається без затримок, що позитивно впливає на оборотність капіталу; забезпечується довгострокове фінансування експортної діяльності, що є умовою для укладання національними товаровиробниками довгострокових контрактів.

Варто також зазначити, що ЕКА у процесі забезпечення експортних кредитів, мають ряд переваг порівняно зі страховими компаніями. Так, для організації страхового захисту експортних кредитів страховикам необхідно залучати велику кількість працівників для обробки та аналізу інформації щодо фінансового стану контрагентів вітчизняних товаровиробників, змін у законодавстві інших країн і коливань зовнішніх товарних ринків, що вимагає значних витрат для обслуговування лише одного виду страхових послуг, і тому є недоцільним для них [5]. До того ж, ЕКА крім страхування експортних кредитів, можуть надавати ще й кредити для фінансування діяльності вітчизняних товаровиробникам, що взагалі не входить до компетенції страхових компаній. Отже, на відміну від страхових компаній, ЕКА забезпечують комплексну фінансову підтримку експортних операцій та забезпечують їх захист від можливих ризиків.

Організація фінансування за участю ЕКА зазвичай відбувається в такій послідовності. Спочатку імпортер, який бажає купити обладнання для розширення свого бізнесу, укладає зовнішньоторговельну угоду і складає запит до банку про отримання дозволу організувати фінансування за участю ЕКА. Після опрацювання та аналізу інвестиційного проекту спеціалісти банку імпортера приймають рішення про фінансування такого проекту і пропонують здійснити фінансування проекту іноземному банку та національному ЕКА.

Після прийняття позитивного рішення на користь імпортера укладаються кредитні угоди між двома банками і між банком імпортера та його клієнтом [2].

Нинішня ситуація на українському ринку експортних кредитів є невтішною. Незважаючи на величезний експортний потенціал країни, існує багато чинників, які стримують вихід української продукції на міжнародний ринок, а саме: обмеженість у строках надання кредитів експортерам; недосконалість механізму страхування експортних кредитів; відсутність належної інфраструктури на ринку страхування експортних кредитів тощо.

Саме остання проблема є найбільш актуальною та потребує вирішення. Україна залишається однією з небагатьох країн у Східній Європі, яка не має належної системи державної фінансової підтримки експорту, і ця обставина негативно впливає на просування товарів і послуг українських підприємств на міжнародні ринки. Так, Державний «Укрексімбанк», створений для стимулювання українського експорту, практично не виконує свого прямого призначення, здійснюючи переважно розміщення державних облігацій та фінансування НАК «Нафтогаз».

У 2011 році в Україні був прийнятий закон «Про державну фінансову підтримку експортної діяльності» відповідно до якого повинні були створюватись ЕКА як основний елемент інфраструктури страхового захисту експортної діяльності [3], але цей закон був ветоований президентом.

У 2013 році було схвалено Концепцію створення системи державної підтримки експорту України [1], яка була розрахована на період до 2015 року, але зміни в розвитку страхування експортної діяльності не відбулись.

У 2015 році український уряд неодноразово наголошував на потребі створення ЕКА для забезпечення належної державної підтримки експортної діяльності у вигляді її страхування та кредитування. Загалом тільки 20 грудня 2016 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту», яким визначено засади державної підтримки експортної діяльності шляхом

страхування, перестрахування, гарантування, часткової компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами. Основними завданнями Закону є: створення умов для здійснення масштабної експансії експорту товарів українського походження на зовнішні ринки; забезпечення захисту українських експортерів від ризиків неплатежів та фінансових втрат; підвищення конкурентоспроможності українських виробників на світових ринках [4].

З огляду на вище сказане слід зазначити, що прийняття базового закону та його реалізація дасть змогу збільшити щорічні обсяги українського експорту товарів (робіт, послуг) в майбутньому. За експертними оцінками, у середньому діяльність ЕКА може забезпечити додатково 12% приросту експорту країни, а один додатковий долар бюджету ЕКА – приблизно \$302 додаткового експорту.

Забезпечення стабільної роботи виробників експортної продукції сприятиме залученню додаткових інвестицій у реальний сектор економіки. Упровадження закону створить умови для активізації експортної діяльності вітчизняних підприємств, що приведе до зростання ВВП, кількості робочих місць (наприклад, за результатами роботи німецької ЕКА «Euler Hermes» було створено 240 тис. робочих місць), доходів населення, а також надходжень до бюджету за основними податками і зборами.

Список використаних джерел:

1. Концепція створення системи державної підтримки експорту України – [Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/586-2013-%D1%80>
2. Ляхова О. О. Експортні кредитні агентства як ефективний інструмент фінансового стимулювання зовнішньоекономічної діяльності / О. О. Ляхова, С. В. Урванцева // Економічний часопис-XXI. - 2015. - № 1-2(2). - С. 23-26.
3. «Про державну фінансову підтримку експортної діяльності» Закон України від 01.11.2011 р. № 9373 – [Електронний ресурс]. - режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=9373&skl=7
4. «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та

здешевлення кредитування експорту» Закон України від 20.12.2016 р. № 1792-VIII [Електронний ресурс]. - режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1792-19>

5. Циналєвська І. А. Інституційні проблеми розвитку експортної діяльності в Україні та регіонах (на прикладі Одеської області) / І. А. Циналєвська // Економічні інновації. – 2014. – Вип. 57. – С. 422-430.

УДК 330.341

Ушеренко С.В.

*к.е.н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
ДВНЗ “Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана”*

Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку підприємництва

Задекларовані у програмному документі Президента України «Стратегія сталого розвитку «Україна 2020» пріоритетні напрями всеосяжних суспільних реформ націлені на вихід України к 2020 року на траєкторію сталого розвитку і наближення України до соціальних стандартів, утверджених в країнах Євросоюзу, що передбачає досягнення Україною випереджаючих темпів економічного розвитку відносно розвинутих країн світу після довготривалої рецесії національної економіки у період 2014 – 2016 рр., а також модернізацію національної економіки для досягнення нею конкурентоспроможності [1].

Водночас, в ході цих суспільних реформ має бути досягнута диверсифікованість і конкурентоспроможність національної економіки, зокрема, її конкурентоспроможність у ринковому середовищі Євросоюзу.

Аналіз шляхів розвитку країн, що спромоглися у короткий історичний період (25 – 30 років) досягнути високих темпів соціально-економічного розвитку і конкурентоспроможності національних економік, а це Ірландія, Республіка Корея (Південна Корея), Сінгапур, Фінляндія та інших успішних країн, які раніш вважались відсталими, доводить, що перехід від аграрно-сировинного характеру економік цих країн до індустріально-розвинених